

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

UREDNIŠTVO: FLORIJANSKA
ULICA 18 - UPRAVNIŠTVO:
MIKLOŠICEVA CESTA STEV. 7
IZHAJA KOT MESEČNIK V
DVOJNIH STEVILKAH IN
VELJA ZA CELO LETO Z
GLASBENO PRILOGO VRED.
30 DIN, ZA ITALIJO 18 LIR,
ZA AVSTRIJO PET ŠILINGOV,
ZA AMERIKO EN DOLAR

1928

NOVEMBER—DECEMBER
ŠT. 11—12 * LETO VIII

JERNEJ LOŽAR

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 20

Prečastili duhovščini in bogoslovcem priporočam vsakovrstne vratnike, pralne in celulozne, šmisele in druge potrebščine. — Specialni, salon za izdelavo talarjev in promenadnih oblek. Dobavljam tudi na obroke! Na željo pomerjam tudi na domu!

Vedno v zalogi angleško in češko sukno!

Konkurenčne cene! Točna postrežba

Vsebina: Fran Govekar: Viktor Parma kot človek in skladatelj — Dr. A. Dolinar: Ignacij Hladnik — Vestnik Pevske Zveze — Nove skladbe — Iz koncertnega življenja — Razne vesti — Slika

SALDA-KONTE - ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE - ODJEMALNE
KNJIŽICE - RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6, II. NADSTROPJE

Fran Govekar:

Viktor Parma kot človek in skladatelj.

(V ljubljanskem Radiju, dne 2. decembra 1928.)

Vidim se v veliki beli, z zlatimi obrobki okrašeni in z umetniškimi štukaturami olepšani dvorani. Z galerije pa se usipajo slapovi melodij, zibajočih, razburljivih, razkošnih. Par za parom se vrtil mimo, blažen smeh na ustnih, svoboden skrbi in more življenja, uživajoč le v čaru ritma sentimentalnega valčka. Gledam, gledam... Pa me nagovori skoraj majhen mož kakor cvetoča črešnja belih, kodrastih las, skrbno navitih črnih brčic pod nosom in kakor breskev zdravozardelih lic. Iz modrih, izredno živih, a skoraj žensko mehko zročih oči se mi smeje porednež. »Ne stoj in ne glej samo!« mi pravi prijatelj. »Pleši, pleši, samo enkrat si mlad. Ko sem bil jaz tako mlad, sem premuziciral ali preplesal vse noči! Ej, čuj, to je moja polka mazurka! Hajd, plesat!«

In vidim se na vlaku. Vozim se z njim v Zagreb. V levi cigareto, ki nikoli ne ugasne, desnica neprestano živahno zamahujoča, sedi pred mano prijatelj, govori in govori, kreše dovtipe in se smeje. Pozna ga in pozdravlja ves svet: izprevodniki, postajni načelniki, potniki, orožniki, moški in ženske. Z vsem se pogovarjava in ljubeznivo šali. Na zagrebškem kolodvoru naju sprejmo kapelniki in odposlanec intendanta, prijatelj se šali in veselo se vozimo v mesto. V intendantovi pisarni se zbere mahoma cela uprava: kapelniki, pevci, pevke, na čelu jim Nikola Faller, pa ravnatelj Srečko Albini.

»Kam gremo po predstavi?« jih vprašuje prijatelj. »Na razstavo? Izvrstno! Pomenimo se in poveselimo!«

In po operni predstavi smo se na razstavišču resnično pomenkovali tako temeljito in smo veseljačili tako vztrajno, da se je že začelo daniti. Utrujen sem postal, silil sem domov, — prijatelj pa me je zmerjal: »Mar te ni sram? Zdajle se veselje šele prav začinja...«

A ko sva se končno vendarle vozila v hotel spat, je prijatelj vso pot glasno prepeval: *Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus, post secundam juventutem nos habebit humus!*

Stražniki so lovili najin voz, ko pa so zagledali prijateljevo belo glavo, so smehljaje salutirali: »O, dobro jutro, gospodine Parma!« in naju pustili lepo na miru. — —

Na zidu moje pisarne visi Parmova slika, prav tam, kjer je tolikokrat na stolu presedel ure in ure ter govoril, govoril, se smejal brez konca in kresal svoje hudomušnosti brez kraja. Obenem sem sprejemal stranke in uradoval. Zmerom je Parma šaljivo sodeloval, in stranke so pač odhajale često iz moje pisarne z zadovoljnim smehom. Belolasi prijazni gospod jim je bil gotovo prav zelo všeč, čeprav so morda pri meni slabo opravile.

Le akta vpričo njega nisem smel vzeti v roko. »Zapomni si,« mi je dejal, »star birokrat sem, zato mi lahko verjameš, da ni noben akt tako nujen, da bi ne mogel počakati vsaj štirinajst dni.«

Vselej sem protestiral proti temu načelu, a vselej je izjavil: »No, da, že vidim, da si prav zanič uradnik!«

O Viktorju Parmu, vedno sila ljubeznivem, veselem in srčno neizrečeno blagem prijatelju, glasbeniku in umetniku, naj Vam zdaj povem nekaj spominov, svojih in nabranih po pismih, starih rokopisih tujih rok ter tiskanih virih.

Da poznaš kateregakoli človeka, zlasti umetnika, moraš poznati rod, iz katerega je izšel, okolico, v kateri je živel in razmere, ki so ga oklepale, vezale in oblikovale.

Parmov rod izhaja iz beneške krajine. Prapraded Viktorja Parme je bil Anton de Mattei, polkovnik beneške republike; ded Markus de Mattei je služil v armadi Napoleona I. in je bil z njim na Ruskem. Kasneje je služil kot major Avstriji in se je oženil z Nemko, Marijo Maierhoferjevo. Hči teh dveh, Matilda se je omožila z Ivanom Parmo.

Ivan Parma je bil rojen v Podturnu pri Črnomlju, kjer je bil njegov oče Anton mitničar. Ivan je študiral na dunajski univerzi jus, postal policijski uradnik in se v Trstu oženil z Matildo de Mattei. Oba sta bila odlično muzikalna in sta z veliko, izredno vnmemo igrala klavir. Zlasti Matilda je bila umetnica. V nekem rokopisu spominov Parmove rodbine čitam: Njene, Matildine roke so kar švigale v elegantnih zamahih po tastaturi in njeni prsti so se navidezno komaj dotikali tast.

Sin teh dveh muzikalnih roditeljev je bil Viktor. Še prav mlad se je začel učiti klavirja in gosli. Mali Viktor je preživel mladostna leta deloma v Trstu, deloma pri materinih sorodnikih v Benetkah ter je hodil v ljudsko šolo na Reki in v Zadru. Očeta so pa premeščali iz kraja v kraj. V Zadru je Viktor začel posečati gimnazijo ter je kot nenavadno muzikalen talent še dijaček sodeloval pri raznih orkestralnih koncertih ter je igral tri leta violino ali cello celó pri opernih predstavah. Gledališki in filharmonski orkester v Zadru je bil sestavljen le iz civilnih domačih muzikov, večinoma diletantov iz najboljše meščanske družbe in iz dijakov. Nato je prišel dečkov oče službeno v Novo mesto, kjer je Viktor že nastopal kot solist violinist v narodni čitalnici ter potem navdušeno plesal. Ker je živel dotlej po hrvatsko-italijanskih mestih, je govoril Viktor pač prav dobro italijanski in nemški, ter nekoliko hrvatski, a slabo slovenski. Zato je v Novem mestu padel v slovenščini.

Ko je bil star 13 let, so ga poslali starši prvič k teti Alojziji v Metliko na počitnice. Kot nekako legitimacijo, po kateri naj bi ga teta spoznala, ko dospje Viktor k nji, pa sta roditelja poslala najprej Viktorjevo fotografijo. Na sliki je bil videti majhen deček z violino v roki. In res je kmalu za fotografijo dospel s pošto deček z violino; bil je za svoja leta premajhne rasti, lepih gostih, dolgih črnih las, ki so mu v kodrih pokrivali glavo kakor lasulja iz starih časov ali kakor jih nosijo črna plemena Afrike. Bil je silno srčkan, vesel in zgovoren deček živih oči in nemirne nature in so mu rekli le »jagnjiček« ali »Viki«. Njegovi krasni lasje, ki jih je pode- doval, bogve po kakšnem prapradedu, pa so mu začeli siveti že na gimna-

ziji in so mu postali popolnoma sivi, ko je štel komaj 21 let. Kasneje so se mu docela ubelili in seveda polagoma tudi zredčili.

Zadnji dve leti je posečal gimnazijo v Tridentu na Tirolskem, kjer je tudi maturiral. Že v Novem mestu je ustanovil med dijaki orkester ter dirigiral, v Tridentu je imel tudi svoj dijaški orkester, a je zanj že tudi komponiral polke in valčke.

Na Dunaju je študiral pravo ter se večinoma sam preživljal s poučevanjem gosli in klavirja. Več časa kakor pri študijah pa je prebil na koncertih in pri gledaliških, zlasti opernih in operetnih predstavah. Kakor njegov oče, je na Dunaju često stradal, a nikoli ni izgubil humorja. Z vsa resnobo se je posvečal komponiranju in je posečal Brucknerjeva originalno genijalna predavanja. Kot izvrsten violinist, dober pianist in cellist, kot dirigent majhnih orkestrrov je imel za komponiranje že precej praktičnih izkustev in znanje, ki si ga je pri Brucknerju popolnil še teoretično.

Oče mu je bil medtem kot policijski nadkomisar premeščen v Ljubljano, kamor je Viktor prihajal na počitnice in se pripravljaj na izpite. A obenem je komponiral. In lotil se je celo prve svoje operete, ki naj bi se imenovala »Princ Lizika«. Besedilo prvih dveh dejanj sta spisala z združenimi močmi, Viktor ju je tudi komponiral, a za zadnje dejanje jima je zmanjkalo gradiva. Tako je vsa kompozicija obtičala za vedno, melodije pa je Viktor Parma mnogo let kasneje uporabil deloma za svojo prvo in najboljšo opereto »Caricine amaconke«.

Že kot akademik je Parma začel zalagati orkestre s skladbami. L. 1883 februarja pa je poklonil prvo skladbo »Jour-fixe potnico« ali koračnico za 2 gosli, čelo in klavir (4 ročno) slovenskemu literarnemu zabavnemu društvu, ljubljanski Čitalnici pa polko francosko »Milico« in »Pesmi venec« za 2 gosli, čelo in klavir (4 ročno).

Robert Bežek, takratni najfinejši kritik, je napisal v »Sl. Narodu«, da se je skladatelj »popolnoma navzel ne le slovanskega, temveč tudi slovanskega duha, da je »Jour-fixe« koračnica »originalna in krepka« skladba, »Milica« zares »mila, lahka in elegantna, salonska« kompozicija, »Pesmi venec« pa krasna umetniška sestava, obsegajoča slovenske, ruske in češke pesmi in himne ter se zaključuje s »Hej Slovani«. »In ti Slovani« — pravi Bežek — »se čujejo kakor mogočno valeča se reka, kajti valovi bobne in rohne tu v krasni basovski figuraciji, ki se bo čula še lepše, ko napiše to lepo delo skladatelj za veliki orkester.«

Enako navdušeno je poročala Laibacher Zeitung. V istem letu 1883 je izdal Giontini »Slavnostno koračnico«. Laibacher Zeitung piše, da je koračnica »originalna, zelo krepka, poletna«, da ima »krasne melodije z lepo figuracijo ter se zaključuje prav bogato in impozantno. Skladba je nov dokaz mladostno svežega talenta« Parmovega.

Medtem je študije dovršil, stopil v službo pri policijskem ravnateljstvu v Trstu, a ni ostal ondi niti leto dni. Prestopil je kot praktikant k vladi v Ljubljani. L. 1885 je bil že v Kranju. Kot konceptni praktikant je dne 3. maja že priredil v Čitalnici koncert. Parma je dirigiral septet goslačev ter nastopal tudi kot solist violinist. Zlasti velik uspeh je žela Parmova hitra polka »Vse rešeno« za septet goslačev in klavir. Trikrat so jo ponovili in vojaška godba jo je potem svirala še trikrat.

Isto leto, 1885, 24. avgusta je bil zopet koncert, zopet Parma dirigent, obenem solist violinist in solist čelist. Izvajali so več Parmovih skladb, zlasti pa je ugajala četvorka »Spomini na Kranj«, sestavljena iz slovenskih narodnih in ponarodelih pesmi. Godbo je otvorilo že deset gospodov, ki so se zvali »Glasbeni Klub« in mu je bil Parma dirigent, učitelj in komponist.

L. 1886. maja meseca so Parmovci že v Krškem gostovali ter priredili koncert pod vodstvom vladnega koncipista Parme. Zlasti sta ugajala Parmov valček »Pozdrav Gorenjski« in četvorka »Spomini na Kranj«. Tu se je Parma krškemu občinstvu obenem predstavil. Zakaj imel je že dekret za Krško. Takoj je ustanovil godbeni klub in na Silvestrov večer je že priredil koncert. »Slovenski Narod« je 6. jan. 1887. pisal: »Krško se sme po vsi pravici zvati srečno, da ima v svoji sredi tako izvrstna godca, kakor sta gg. Parma in Klein. Vsa hvala obema umetnikoma — zlasti Parmu, ki tako uspešno vodi godbeni klub.« Parma je vodil orkester, a Klein pevski zbor.

Že 2. februarja 1887. sta Parma in Klein priredila slavnostni koncert na čast Val. Vodniku. Parma je uglasbil in poklonil krškemu godbenemu klubu novo koračnico »H e j , K r č a n i !« Uspeh je bil velikanski, in ko je zaigral kadriljo »Spomin na Kranj«, ni bilo ploskanja ne konca ne kraja, poroča »Slovenski Narod«. »Tako izvrstne godbe ni daleč okrog!« je trdil poročevalec zapored v dveh dopisih.

A pustili ga niso v Krškem, nego so ga premeščali neprestano. Moral je v Kočevje, Litijo, Črnomelj, Logatec in Postojno. Moral se je vedno na novo seliti; komaj se je ustalil v uradu in je spoznal krajevne razmere, je moral že zopet drugam. Vlada je pač nerada gledala uradnika, ki dela tudi na narodnem, kulturnem in umetniškem polju. Da bi mu zamorila veselje do glasbenega ustvarjanja, ga ni pustila v Ljubljano, kjer bi se bil lahko glasbeno popolnil in dočela uveljavil. Ali Parma je komponiral dalje, uglasbil razne pesmi in plesne komade ter se lotil prve svoje opere.

Uprizorjena je bila 15. februarja 1895. prvič »U r h g r o f c e l j s k i«, izvirna opera v treh dejanjih, ki ji je spisal besedilo Anton Funtek. Bila je sploh p r v a slovenska opera, kajti Ipavčevi »Teharski plemiči« so imeli še prozo. Parma je bil takrat okrajni komisar v Postojni. Opera »Urh grof celjski« je vglasbena vseskozi v opernem slogu z recitativi, samospevi, dvospevi, kvarteti, zbori in efektnimi ansamblskimi stavki ter finali; po obliki je bogato melodična po zgledu italijanske opere, a nikakor ne v zastareli obliki minole dobe, nego v moderni glasbeni formi. Mnogo motivov ima pravi slovanski značaj.

»Slovenski Narod« je konstatiral sijajno lep in impozanten uspeh. »Zgodovinski pomen te Parmove prve opere je v tem, da je oblika slovenske izvirne opere prvič razširjena na višjo stopnjo moderne opere, tehnika operne scene pa spretnejša«, je pisal kritik »Sl. Naroda«.

Enako pohvalno sta pisala »Slovenec« in »Laibacher Zeitung«, ki je zapisala, da je bil grof Celjski »die erste slowenische Originaloper, ein Werk, das sicherlich hohe Beachtung verdient«.

Dne 2. aprila 1895. l. naj bi pri reprizi na korist opernemu zboru Parma sam dirigiral svojo opero. Zato je moral seveda kot c. kr. okrajni komisar prositi deželnega predsednika Heina za dovoljenje. Baron Hein je njegovi prošnji ustregel, a pod pogojem, da na lepaku ne bo naveden njegov uradni značaj in da se na odru ne sme pokazati. In baron Hein se je sam udeležil te reprize. Občinstvo je prirejalo Parmu viharne in brezkončne ovacije. Parma ni šel na oder, a končno so ga le prisilili. Hein se je pa umaknil v ozadje lože in kmalu odšel. Zamera je bila velika.

(Konec prih.)

Ignacij Hladnik.

(Dalje.)

- Op. 56: 8 Tantum ergo; op. 57: Štiri antifone za procesijo.
 > 58: Slavnostna himna; Op. 59: Slavnostna himna Pija X.
 > 60: Sv. maša v č. M. b. (Cerkv. Gl.); Op. 61: Pet slavnostnih iger (Fünf fugierte Festspiele, sprejete v Cäcilienvereinskatalog).
 > 62: Večerni zvonček: Smarnična kantata.
 > 63: Spevi za procesijo sv. R. T. (meš. in moški zbor).
 > 64: Meditacija za orgle (Novi Akordi).
 > 65: 5 Marijinih ob vojnem času.
 > 66: 97-ti psalm za 8 gl. meš. zbor, orkester in orgle.
 > 67: Vojne pesmi za moški zbor.
 > 68: Maša v č. S. Jez.
 > 69: Zdrava Marija: 5 Marijinih za solo — mešani zbor in orgle.
 > 70: Domovini. Meš. zbor s klavirjem.
 > 71: Te Deum: Meš. zbor z ork.
 > 72: Zora mira — meš. zbor. — (Sv. Cecilija).
 > 73: Tri Marijine kantate. Solo, meš. zbor in orgle.
 > 74: Jugoslovanska (Meš. zbor).

V rokopisu se nahajajo še: 3 psalmi, 5 lat. maš in 1 Requiem.

Pred nami so naštetja vsa Hladnikova dela: o teh je treba izreči sodbo, ki naj pomaga osvetliti pomen Hladnikovega glasbenega udejstvovanja v našem muzikalnem razvoju!

Pregledal sem starejše letnike Cerkv. Glasbenika in povzel iz njih nekaj ocen, ki jih v sledečem navajam:

Glede »20 Marijinih pesmi« (op. 15) stoji v 14 letniku (4. št. str. 32) tole:

Vrednost teh pesmi je jako različna, nekaj jih je dobrih, da, ako bi se skladatelj bolj strogo tam kritiziral in več pilil, postale bi prav dobre; zopet nekaj jih je tako iz znanih fraz skrpanih, da se jim vidi, kako se hočejo navadnemu okusu priljubiti. Pregledujemo vseh 20 pesmi in na enkrat postojimo, ker nam posebno dopade 18. pesmica. A škoda, da čitamo na koncu: Melodija te pesmi je vzeta iz »Mainzer Vesperbüchleinc 1700. Napev je lahek, ne iskan, priprost in primeren, le harmonizacija g. Hladnika ni povsodi pravična. Izmed drugih nam najbolj ugajajo št. 1, 8, 13, najmanj št. 3, 6 (!), 16, 20; pa razen teh imajo vse ostale pesmice dovolj vrednosti in dostopnega značaja, tako, da priporočamo to delo cerkvenim zborom, naj si izberejo iz njega po volji in možnosti svojih moči. Mi le obžalujemo, da teh pesmic ne moremo bolje pohvaliti, kakor bi želeli; ker morali bi od 15. opusa kaj bolje dovršenega pričakovati.

(Pisec te ocene je Foerster, ki pa redno v vseh letnikih pri kritikah ni podpisan.)

Glede »Slavnostne himne Pija X.« piše Kimovec v 31. letniku:

Prav je, če tudi z novo skladbo poveljučujemo slavnostne godove, prav; seveda mora skladba res biti primerna slavnosti, imeti mora res poseben slavnostni značaj: napev skrbno odbran, harmonizacija dobro opiljena, modulacija logično zanosno izvedena. In če je slavnost cerkvena, moramo poleg tega še zahteve glede cerkvene glasbe vpoštevati. Kako je s pričujočo slavnostno himno? Melodiji se na prvi pogled vidi, da nima kaj slavnostnega, pa tudi nič originalnega na sebi. To, kar nam podaja tukaj, nam je g. Hladnik že mnogo, mnogokrat povedal, le da že večkrat bolj izrazito in tudi bolj originalno. Ni ga pač mesta v celi skladbi, ki bi ga ne bili že slišali v tej ali oni njegovi skladbi. Borni, medli napev, ki nima nobenega pravega življenja, ne ustreza niti zahtevam, ki jih stavimo na navadne pesmi, kaj šele, da bi vzdrljal kritiko slavnostne himne. Harmonizacija je čisto Hladnikova — ne v boljšem pomenu. Za pravila se malo meni, pričakovali bi, da bi poslušal vsaj svoje uho in ublažil mesta. Kakor na str. 2 v 4. taktu prve vrste. Modulacije je včasih preveč, včasih premalo. Spremljanje je še manj opiljeno kot pevski del, kar na debelo nametani unisono, četvero-, petero-, šestero-, sedmeroglasni stavki, namešani brez vzroka, pogosto. Dva takta nista enako-glasna, celo eden in isti takt ni cel enak.

Glede druge »Slavnostne himne vladarju«:

Na lepe, pravilne harmonične oblike H. kaj malo pazi, pa tudi glede nenaravne, nepravilne modulacije bi se mu moglo marsikaj oporekati. Vsa skladba je precej nespiljena, površno izdelana. Vidi se, da bi se H. mogel potruditi in pravilno pisati, toda zdi se, da lahkomišelnost in predrzno greši na svoj renome in deloma na nerazsodnost in slab okus, ki ga ima gotov del njegovih odjemalcev.

Glede op. 69: »Zdrava Marija« piše Premrl:

V pričujoči zbirki, obsegajoči pet Marijinih pesmi, z veseljem opažam, da se g. H. trudi svoj dosedanji, od kritikov večkrat trdo prijemani slog po močeh izboljšati. Po drugi strani mi pa grené užitek razne H. manire, tako n. pr. tisti — ali res tako neobhodno potrebni — srednji stavek v zgornji dominantni, ki je v 1, 2, 3 in 5 čisto samostojno izveden, v 4 se pa nekako bolj prikrito priplazi zraven. To je, da naravnost povem, velika neokusnost in šablona, kar bi moral vendar tudi H. že enkrat izprevideti. Melodika v Marijinih pesmih je splošno bolj ljudskega značaja, prijazna in dostojna, vendar ogreje me ne, ker manjka izrazitosti in finejšega občuta. Harmonična stran precej navadna, moderna vsaj nikakor ne. Sematično delana mesta zaslužijo pohvalo.

Glede op. 60: »Pet slavnostnih iger« navajam dve oceni:

Hochreiter piše v N. A. (XV. letnik, št. 1—2): Hladnikove Fuge-piece de resistance; relativno najiminitnejše delo izmed vseh ocenjenih. Če bi se le bujnejša fantazija smehljala iz teh komadov. Ali dospe g. Nace še kdaj do od nas zaželjenega cilja? Ali se bo še dvignil do skladatelja z modernjšim naziranjem, z globokejšim čustvom, z burnejšo fantazijo? Upamo, da bo še napredoval. Toda pogledjmo si le skladbe! V stavbeno-tehničnem oziru so mojsterski, to je polifonija po vseh pravilih Richterjevih, Bellermanovih. In tudi lepa je ta polifonija, fuge imajo kri in meso in ne ugajajo samo očem, ampak tudi ušesom. Zakaj ne pozna — g. Nace — v prvih treh fugah razen tonike, dominantne in subdominante nobenih drugih harmonij? Zakaj tako malo kromatike in modulacije? Ali živimo v dvajsetem ali v sedemnajstem stoletju? ... V teh delih je najti dosti kontrapunktičnih finoč, kakor fuga al rovescio t. j. in motu contrario, tema per augmentationem diminutionem, stretto itd., ki kažejo, da ima H. muzikalno teorijo fuge in kontrapunkta v malem prstu. Lepota teh fug žari ob primeru z mnogimi drugimi skladbami tega komponista tem lepše. Dejstvo, da je našel slov. skladatelj H. s pomočjo pravega cerkvenoglasbenega založništva v Augsburgu pot v širšo javnost, nas posebno vzradosti. Toda za bodočnost migljaj: komponirajte bolj s srcem, ko z glavo!

Ravno o tem delu piše Griesbacher:

»Hladniks 5 Fug. Festspiele für Orgel charakterisieren sich durch formschöne Technik, durch prächtigen Fluß u. zwingende Logik. Und zuletzt durch eine lebhaft Harmonik, die sich mit Mäßigung moderner Mittel bedient und in schönen Wohlklang gipfelt. In manch kräftigen Zügen ist auch eine persönliche Note nicht zu verkennen. Den Stempel echter Kirchlichkeit trägt jedes der 5 ausgedehnter Festspiele an der Stirne. Es ist kein Zweifel, daß sich das von kontrapunktischer Tüchtigkeit zeugende Werk einbürgern wird.«
(Dalje.)

Vestnik Pevske Zveze.

POROČILO

o obnem zboru P. Z., ki se je vršil dne 29. okt. 1928 v zeleni dvorani hotela Union.

Navzoča so bila po svojih delegatih skoraj vsa pevska okrožja. Predsednik dr. Dolinar povdarja, da je P. Z. z večrajšnjim koncertom ob priliki slovesne otvoritve radio-oddajne postaje ljubljanske dovolj jasno pokazala svoje eminentno kulturno stališče, ki ga vrši med slovenskim narodom. Letošnje leto je P. Z. vstopila kot članica v vseslovensko pevsko zvezo, ki se je ustanovila v Pragi, dne 9. aprila 1928.

Tajnik Iv. Pivk poroča, da se je P. Z. tudi v letošnjem letu trudila, da razširi pevsko organizacijo po onih krajih, kjer še nima

organiziranih pevskih krožkov. Vršili so se v tem letu trije dobro obiskani pevski tečaji in sicer: 24. in 25. jan. v Celju; 13. in 14. marca v Rog. Slatini in 26. in 27. aprila v Novem mestu.

Pevska okrožja so devetkrat nastopila s samostojnimi okrožnimi koncerti in sicer 17. maja v Št. Vidu pri Stični (stiško); dne 3. in 10. jun. na Viču in v Št. Vidu nad Ljubljano (ljubljsko); dne 24. junija v Meki-njah (kamniško); dne 20. maja Cerklje pri Krškem (krško); dne 2. in 16. septembra v Gorjah pri Bledu in na Breznici (radovljjsko); dne 20. septembra v Loki pri Zagorju (savsko).

Vseh pevskih prireditev posameznih pevskih krožkov je bilo 107. Zveza je organizi-

rala tudi godbene krožke in je v ta namen izdala dva zvezka dr. Cerinovih nabožnih skladb za godbo na pihala. Vseh godb na pihala je 13; tamburaških zborov 41; orkestrom 10. Pevski krožek na Jesenicah je kot prvi nastopil s pomočjo godbenega krožka z opereto »Smiljana«.

P. Z. je izdala knjigo: »Mera v slovenski narodni pesmi« izpod peresa prof. Bajuka.

»Pevce« ima samo 600 naročnikov, kar nikakor ne zadostuje, da bi se mogel brez deficita vzdrževati.

Naloge novega odbora bodo, da uredi poslovník, da organizira 14-dnevni pevovodski tečaj v Ljubljani in da napravi načrt za dostojno proslavo desetletnega jubileja obstoja P. Z.

Blagajnik Ivan Andolšek poroča: Kako vsako leto, tako se je tudi minulo leto zveza borila s finančnimi težkočami. Kljub temu pa je letošnji rezultat ugodnejši: Prejemkov 71.597,79, izdatkov 64.646,70, saldo 6.951,09. Neplačani računi pa znašajo 21.751,09 Din, tako da je primanjkljaja 14.800 Din. Upa, da bo ta primanjkljaj krit z dohodki zveznega koncerta dne 28. okt. 1928.

Zvezni pevovodja prof. Bajuk poroča:

Revidiral sem letos precej pevskih krožkov in opazil znaten napredek. Kjer se pevovodja potrudil, gre delo hitro in lahko naprej. Najmanj uspeha je s krožki na Dolenjskem pod Novim mestom; nad Štajersko sem skoraj obupal.

Revizor Zor poroča: Poslovne knjige sem pregledal in našel vse v najlepšem redu. Da zveza uspešno deluje, je pokazal koncert ob priliki otvoritve ljubljanske radiopostaje, o katerem lahko rečem, da je kulminacija vsega prosvetnega dela v preteklem letu.

Predsednik predlaga spremembo pravil, kot je to označeno v »Pevcu« leta 1928. zvezek 1—2. Občni zbor spremembo soglasno vzame na znanje in odobri.

Ker pri izvolitvi prof. Bajuk izjavi, da vsled prezaposlenosti ne more več dosedanjega mesta prevzeti, predlaga dr. Dolinar naj občni zbor sprejme predlog, da mesto zveznega pevovodje ostane dotlej nezasedeno, dokler se ne dobi sposobna moč.

Novi odbor tvorijo: Dr. Dolinar, dr. Vurnik, D. Doktorič, Iv. Andolšek, Fr. Zdešar in Iv. Pivk.

Za revizorja sta bila izvoljena Vanko Zor in Bricelj (St. Vid nad Ljubljano).

K sejam P. Z. imajo dostop vsi okrožni predsedniki in pevovodje. Artistični odsek tvorijo vsi okrožni pevovodje.

Mem slučajnostmi predlaga prof. Bajuk, naj bi se na ministrstvo poslala spomenica s prošnjo naj bi se pevcem in pevkam za poset koncertov dala znižana vožnja, ter da bi bili koncerti P. Z. prosti davčnih taks.

Dr. Dolinar izjavlja, da je med P. Z. in Prosvetno zvezo dogovor, da se obe blagajni fusionirata, tako da Prosv. zveza, kot

matica naloži P. Z. delo ter ga sama finansira. Tudi stroške »Pevca« nosi Prosv. zveza. Ker prof. Bajuk prosi podrobnejših pojasnil, predlaga Zor, naj da občni zbor polnomoč izvoljenemu odboru, da vse podrobnosti preštudira in sklene končno pogodbo z odborom Prosv. zveze.

Pevski dan povodom slovesne otvoritve slovenske Radiopostaje v Ljubljani 28. nov.

V proslavo 10 letnice osvobojenja je Pevska Zveza priredila v Unionu 28. t. m. ob pol 16. uri koncert, na katerem je sodelovalo 7 pevskih okrožij: stiško, pod vodstvom g. Zagarja (St. Vid), tržiško (Mejač, Tržič), savsko (Rozman, Zagorje), logaško (Cerar, Logatec), kamniško (Primožič, Kamnik), ljubljansko (Bajuk), radovljiško (Fabjan), nakar so združeni pevski zbori zapeli pod vodstvom prof. M. Bajuka trije pesmi.

Na sporedu so bili Premrl, Vodopivec, Foerster, Dev, Dolinar, Jereb, Adamič, Medved, Ocvirk, Tomc, Lajovic, Schwab in Sattner.

Malo sitno je bilo to, da so bile na odru kar cele stotine pevcev v tesni gruči in da so dirigenti dirigirali vsak v drugem kotu v gneči. Zaostajanje, ki se je pojavilo tupatam, je bilo nemara tega posledica.

V splošnem je treba pohvaliti naše požrtvovalne podeželske zборе, da so se pridno pripravili za ta impozantni skupni nastop in pokazali, kako daleč je razširjena pri nas zvezna disciplina in hotenje po lepi umetnosti.

Stiško okrožje je topot prvič v Ljubljani nastopilo. Zbor je bil majhen, bilo je nekaj treme zraven. Treba bo izgladiti glasove, da bodo enotni in dobro zadevali (»tujih« mej), sicer so pa Dolenjci napravili dober vtis in bodo drugič še boljšega. Za tržiško okrožje je nastopil sam, močnejši tržiški zbor, ki je prav lepo prednašal Foersterjevo Ljubico in Devovo priredbo Spov ptice pojo, pri kateri pa je bilo malo zastajanja. Savsko okrožje je pelo Dolinarjevo Doma in Jerebovo Prepelico, to zadnjo kljub majhnim trdotam prav uspešno. Dokaj močno in šolanoma je bilo logaško okrožje, ki je pelo precej težko Adamičevo Kresovale tri devojke in Medvedov Nazaj v planinski raj. Prednašalo je plastično in bilo intonacijski večinoma sigurno. Kamniško okrožje pod vodstvom g. Primožiča je pelo Ocvirkovo Zori rumeno žito in Tomčevo zelo uspešno skladbo Majva. Glasovi so lepo odtehtani in izenačeni, dinamika precizna, deklamacija naravna in prednašanje dobro. Majeva zlasti je bila izmed najbolje zapetih pesmi koncerta. Ljubljansko okrožje pod vodstvom prof. Bajuka je imelo težišče v dobro šolanem zboru »Ljubljane« in je častno vodilo z Adamičevo Tožbo in Lajovčevimi Pastirčki. Radovljiško okrožje je odpelo Schwabovo Ptičko za moški zbor in Vodopivčevo Noč na Adriji. Napravilo je dober vtis s svojim vestno izpiljenim prednaša-

njem. Združeni pevski zbor — bil je impozanten pogled na to množico pevcev — so peli pod vodstvom prof. Bajuka Klemenčičeve izvrstno Slanico, ki je bila morda najbolje zapeta pesem na koncertu, dalje Foersterjevo Povejte ve planine (malb trdo) in Sattnerjevo Vrbico z lepim mestom O domu.

Koncert je lepo uspel. Posebno so poslušalstvo navdušile Ljubica, Prepelica, Kresovale tri devojke, Majeve, Tožba, Pastirčki in Slanica. Z aplavzom poslušalci niso štedili.

Le dalje z delom. Lepa ideja bi bila ona o združenih slovenskih pevskih zborih. Na gospodarskem, industrialnem itd. polju Slovenci ne moremo tekmovati s svetom. S svojim petjem pa lahko. To imejmo vsi pred očmi in ne nehajmo se truditi za vedno boljše uspehe!

Ta pevski dan bi mogli imenovati velik slovenski pevski festival. Vseh članov pevskih društev — včlanjenih v P. Z. — je bilo v Ljubljani nad 800, kot je pokazala podrobna statistika. Zelo razširjeni oder unionske dvorane pa kljub temu ni mogel zbrati vseh pevcev pri skupnih zborih. Prihodnje tovrstne slavnosti bi bile edino mogoče na Stadionu; naša pevska organizacija se je toliko razmahnila, da sedaj nimamo v Ljubljani zaključnih prostorov oz. dvoran, ki bi odgovarjale namenu.

Vsak, kdor je videl nastop ob petletnici P. Z. in ga primerjal z zadnjim, ta je mogel opaziti silen napredek, ki so ga naša podeželska društva v tem oziru napravila. Ta

pevski nastop je ob tej priliki privabil zastopnike naših oblasti, da so mogli opazovati in soditi naše delo; zastopnik in odposlanec poštne ministristva je strmel nad to našo pevsko organizacijo. Pri prireditvi je bil navzoč predsednik P. Z. na Poljskem, poleg tega vsi odlični predstavniki našega glasbenega gibanja. Konserv. ravnatelj M. Hubad, operni ravnatelj M. Polič, skladatelj dr. A. Schwab, ravnatelj stolnega kora St. Premrl, glasbeni kritik dr. Vurnik, pevovodja »Ljublj. Zvon« Z. Prelovec itd. — Bil je to prvi slovenski pevski festival en miniature.

Slov. glasb. društvo »Ljubljana« je povodom orlovske akademije 27. okt. v proslavo 10 letnice osvobojenja izvajalo Adamičevo skladbo »Ecce dolor« — s spremljevanjem oddelka godbe dravske divizije. Skladba je sijajno donela.

Občni zbor slov. glasb. dr. »Ljubljana« se je vršil 11. okt. Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik: Rado Sturm, popredsednik: dr. Logar, tajnik Drago Ložar, blagajnik: Mavrič, arhivar: Bizilj, gospodar: Lončar. Predsednica ženskega odseka: ga. Sernečeva. V odbor so bili izvoljeni: Petrovčič, Poženel, dr. Pavlič, gdčini Grilovi.

Na prvi ožji seji P. Z. se je odbor tako-le konstituiral: Predsednik: dr. A. Dolinar, podpredsednik: dr. S. Vurnik, tajnik: I. Pivec, blagajnik: J. Andolšek, kot odbornika: Doktorič in Zdešar. Revizorja: Zor in Bricelj.

Nove skladbe.

H. Družovič: Deset let slovenske glasbe v Mariboru. Za poznejšo kulturno zgodovino izredno važen prispevek! Po splošnem uvodu obravnava pisatelj posebno važnejše muzikalne činitelje: Glasbena Matica, vojaška godba, glasbena društva in glasbeni odseki, pevska društva in pevski odseki, Ljudska univerza, opera in opereta, petje in glasba na mariborskih šolah.

Premrl: Missa S. Joseph za meš. zbor z orglami ali orkestrom. Partitura 45 Din. glasovi 4:50 Din.

Omenjeno delo ni popolnoma nepoznano; stolni zbor jo je izvajal pred leti na svojem koncertu, tudi v stolnici se je že ponovno pela ob nedeljah in tudi na nekaterih drugih korih je bila že izvajana. Delo zasluži vso našo pozornost; maša je v splošnem dramatsko kar najbolj podčrtana in sicer s pomočjo izrazite harmonske barvenosti in s polnostjo homofonskega stavka. Zborovska mesta v delu prevladujejo; zdi se Premrlu še vse to premalo učinkujoče in izrazno. Zato izredno podčrtuje in važnost polaga na spremljavo, iz katere se orkestralne barve nehote zrca-

lijo. Tehničnih težkoč delo — tudi šibkejšim zborom — ne nudi; morda bi se moglo reči, da so gotova mesta v »Credo« in »Sanctus« naporna. Sicer naj pa vsak: Pregleda in študira!

Marko Bajuk: Mera v slovenski narodni pesmi. Izdala in založila Pevska zveza v Ljubljani, 1928. Naša literatura o glasbeni teoriji je zelo revna. Razen nekaj pevskih šol, par zgodovinskih spisov in nekaj v raznih revijah raztresenega materiala nimamo drugega nič. Kar se tiče spisov o ljudskih melodijah (rabimo rajši izraz ljudska umetnost! Narodna umetnost pomeni umetnost z nacionalno tendenco; tudi Angleži reko temu peoples'art in Francozi art populaire, Nemci Volkskunst!) imamo manjše razpravice od dr. Kimovca, M. Kogojca in Bravničarja, katerim se je sedaj pridružila še Bajukova, ki je izpolnila v tej literaturi veliko vrzel. Naša ljudska umetnost, posebno glasbena, je zelo bogata, torej se je čuditi, da je tako malo zanimanja zanjo. Po pravici poudarja Bajuk v uvodu pomen ljudske pesmi za narodnoznanstvena raziskovanja in hvalevredno daje s svojim delom iniciativo za nadaljnje delo.

Začetkom obdeluje ritmično in neritmično plat, smatrajoč pravilno »ritem za glavni okvir vsake glasbene misli«. Knjižica šteje 78 strani teksta in 50 litografiranih strani ritmičnih shem 195 pesmi. Bajuk je obdelal s tega vidika celo vrsto zdaj ljudskih melodij in našel (Sklep), da ima dvodelno mero 13-3%, trodelno 31%, štiridelno 15-80

odstotkov, šestdelno 24%, $\frac{3}{4}$ takt 0-20%, pravilno menjajočo se mero 2+3 ali 3+2 3%, nepravilno 13%. Bajuk ugotavlja, da pristne peldelnosti v slov. lj. pesmi ni in obsaja vse one naše skladatelje, ki hočejo biti »slovenski« s $\frac{3}{4}$ taktom.

Knjiga je dala hvalevredno iniciativo in važne rezultate. Vurnik.

Iz koncertnega življenja.

V proslavo 60 letnice obstoja grafične organizacije v Sloveniji je pevski odsek »Grafiker« v soboto 6. okt. priredil v Uniu pevski koncert pod vodstvom prof. Gröbminga.

21. oktobra je koncertiral v Unionu sloviti berlinski simfonični orkester pod vodstvom dr. B. Kunwalda. Program je dal Regerjeve variacije na Mozartov tema, Straussov simfonični programski rondo: »Pill Eulenspiegels« in veliko Čajkovskega simfonijo v — e-molu (V). Koncert je bil užitek posebne vrste!

9. nov. je nastopil v filharm. dvorani goslač Ječić iz Beograda. Igral je Corellija, Cecilia, Dobnonyja, Bacha, Schuberta i. dr.

V nedeljo 11. nov. je dal »Ljublj. Zvon« pod vodstvom Z. Prelovca mladinski koncert, ki je bil po mladini lepo obiskan. V ponedeljek 12. nov. se je ta program ponovil ob 20. uri. Peli so Šantla, Mirka, Pavčiča, Jobsta, Železnika, Adamiča, Premrla, Lajovca, večinoma skladbe iz »Zborov« in založb Gl. Matice. Gosp. Betetto je pel pet samospjevov.

22. nov. je priredil stolni zbor koncert v čast sv. Ceciliji v Ljublj. stolnici. Na programu je bil Rheinbergerjev orgelski koncert v g-molu (v 3 stavkih), Sjegrönova živahno se prelivajoča Fantazija, Vittadinijeva eksotično doneča Pastorala in Bachova Tokata v C-duru. Med pevsкими točkami je

bil tudi Credo iz Hochreiterjeve maše »Christus Rex«. Koncert nam je bil izredno dobrodošel.

19. nov. je bil simfonični koncert godbe Dravske divizije pod vodstvom višj. kap. dr. Čerina. Izvajala je dva Bachova korala: a) Objokuj človek svoje grehe in b) V Tebi je radost.

Paunovičeva: Jugoslovanska simfonija (v 3 stavkih) posvečena dr. Čerinu in Cesar Franckove: Simfonične variacije za klavir in orkester.

Ponosni Čerinovi koncerti so nam izredno dobrodošli le škoda, da ne najdejo v širši javnosti potrebnega razumevanja.

Novinarski koncert se je vršil — kakor običajno — tudi letos na npr. prezniak v Unionu. Otvorile so ga pevske in orkestralne točke gojencev meščanske šole na Prulah, katere je vodil g. Repovš. Poseben sijaj je dal koncertu nas'op gospe Vilfan-Kunčeve, ki se je pokazala kot nedopovprečna umetnica velike šole in prepričevalnega izraza. Na sporedu so bili dalje nastopi: Ljublj. Zvona, Grafike in Glasb. Matice.

V tem času sta nas obiskala: Praška akademska filharmonija in pevski zbor Moravskih učiteljev.

Izmed opernih novitet sta posebno važni: Ig. Stravinskega operni oratorij: Oedipus rex in Osterčev odlomek: Iz komične opere.

Razne vesti.

Pevski zbor Glasb. Matice je v oktobru letošnjega leta absolviral dobro uspelo pevsko turnejo na Poljsko.

Oskar Dev — 60 letnik. Letos praznuje 60 letnico skladatelj in glasbenik Oskar Dev. Ze kot srednješolec je kazal veliko veselje in globok smisel za glasbo; kot nižjegimnazijec v Novem mestu je našel v o. Hugolinu Sattnerju svojega prvega glasbenega mentorja, v Ljubljani pa sta mu bila učitelja g. Gerbec in Janušovsky. Kot slušatelj pravne fakultete na Dunaju, v Pragi in Gredcu se je na glasbenem polju zelo marljivo udeleževal in spopolnjeval. Kjerkoli je pozneje služboval kot sodnik, povsod je zbudil speča pevska društva k živahnemu delovanju. Ko je po prevratu prišel v Maribor, je ustanovil tukaj Glasbeno matice. Z moškim zborom, na katerega ga vežejo najlepši spomini, je kon-

certiral kot koncertni vodja po mestih in trgih mariborske oblasti kakor tudi na Koroškem. Večina njegovih ljubkih kompozicij, ki jih je obelodanil na pobudo dr. G. Kreka, je natisnjenih v edicijah ljubljanske Glasbene matice ter v Novih akordih. Največjo zaslugo pa si je stekel jubilat z nabiranjem slovenskih narodnih pesmi na Koroškem, ki jih sedaj hrani etnografski muzej v Ljubljani. Nbral je okrog 400 pesmi. Sedaj pa pripravlja izdajo četrtega zvezka koroških pesmi, ki jih je nabral prav pred kratkim. Jubilentu, odličnemu skladatelju in slovenskemu kulturnemu delavcu ob 60 letnici naše najiskrenejše čestitke.

Dopis s Kune (Dalmacija). Moj prvi zbor v Dalmaciji je »Omladinski zbor« na Kuni, ustanovljen koncem l. 1919. Najprej sem začel s temeljitim poučevanjem v šoli. Pozneje

sem ustanovil moški zbor od 48 pevcev, slednjič ženski zbor 26 pevk. Odlični glasbenik dr. Božo Depolo, župnik, ki ima vso glasbeno naobrazbo in krasen bariton, mi je povsod pomagal, toliko pri skušnjah kot pri nastopih. V cerkvi smo peli različne koralne maše in maše drugih, večinoma samo slovenskih skladateljev. Na odru in v pevski dvorani pa se je imenito glasila slovenska pesem z orglami ali s hrvatskim besedilom. Posluževali smo se »Mhorjeve pesmarice, »Pevcem« kakor tudi »Novih akordov«. Od priproste pesmi smo dospeli do težjih skladb. V »Mohorjevi pesmarici« smo poiskali vse najlepše. Solospeve smo peli: »Osmero samospevov«, vse po redu (Pavčič), samosp. Oskar Dev, samosp. Foerster in iz »Novih akordov« dva Sattnerjeva samospeva. Najlepše znamenje, kako je ljudstvo bilo navdušeno za tako pesem, je to, da smo morali včasih na pozornici po dvakrat do trikrat ponoviti isto pesem.

Skozi štiri leta smo imeli 11 uspešnih koncertov. Obenem pa smo vsakikrat sodelovali s petjem pri predstavah. V tem času smo peli 96 slovenskih skladb, toliko zborov, kolikor samospevov, nekaj spočetka dvo-glasno, pozneje pa vse štiriglasno. Vse kar smo peli, bilo je točno naštudirano, a še točneje izvedeno.

Stroga disciplina, dobro znanje glasbene teorije dvignila je »Omladinski zbor« do umetniške višine.

Ko je dne 1. januarja leta 1920. nastopil zbor na prvem svojem koncertu, morali smo: »Na planine...!« (Sattner), »Oj Triglav moj dom...« (Aljaž) kar trikrat ponoviti. Od solospevov najbolj so se dopadli topot: »Pri studencu« (Adamič), »Pred durmic« (Pavčič), »Ribička« (Sattner). Ljudstvo je bilo presrečno poslušati tako petje. Kot uvod smo peli: »Opomin k petju« (Sattner).

Navdušenje je bilo nepričakovano tako, da je ljudstvo kar klicalo: »Zivjela slovenska pjesma!« Ponosen sem, ker je to bil na deželi prvi koncert in to koncert na daljnem jugu solnčne Dalmacije, popolnoma »slovenski koncert«.

Izvedli smo na tem koncertu 14 točk in sicer 14 zborov in 4 solospeve, vse same slovenske skladbe.

Koncert smo prihodnje dni zopet ponovili. Ljudstva zopet polno, to je jasno znamenje, da je naša pesem našla popolno priznanje in ljubezen; to je meni in zboru dalo novih moči za nadaljnje požrtvovalno delo na polju krasne umetnosti.

Pokazalo pa je tudi, kaj se more doseči s trudom, darom in železno voljo.

V gorski vasi nad besnečim Jadranom pa je zvenela naša pesem, kot hladilni balzam v duši trpina. Šli smo naprej odločno po trnjevi poti do popolnega poznanja globine akordov naših slovenskih velikanih.

p. Kosto Seljak.

I. P.:

NASTOP VSENEMSKE PEVSKE ZVEZE NA DUNAJU.

(Dalje.)

S temi vodilnimi mislimi je ona nastopila svojo junaško pot. Naložila si je več dolžnosti in obveznosti. Ena izmed najvažnejših je, da hoče na gotovo dobo let proizvajati mogočne pevske zlete, na katerih bo združevala pevška srca, krepila nemškega duha in kazala lepoto nemške pesmi vsemu svetu. V l. 1865. se je vršil prvi pevski zlet vsenemske pevske zveze v mestu Dresden, katerega se je udeležilo 16.000 pevcev. Ob tej priliki je bil tudi posvečen prekrasen zvezni prapor. Sledijo zleti 1874 v Monakovem, 1882 v Hamburgu, 1890 Dunaj, 1896 Stuttgart, 1902 Gradec, 1907 Breslau, 1912 Nürnberg, 1924 Hannover. V Nürnbergu je bila udeležba preko 30.000 pevcev. V Hannoveru 43.000 in na Dunaj jih je letos dospelo okrog 150.000.

Danes šteje vsenemska pevška zveza 565 tisoč pevcev in nad milijon podpornih članov. Zveza izdaja svojo pesmarico, od katere je dosedaj izšel četrti zvezek. Ima tudi svoje lastno glasilo, ki izhaja tedensko. Vsi pevci imajo svoj skupen viden znak in legitimacijo. V Nürnbergu ima zveza svoj muzej.

Za zletne nastope postavi v mestu, kjer se ima vršiti koncert, provizorno dvorano ali Söngerhalle, kot pravijo Nemci. Ker je bilo za letošnji dunajski nastop priglašanih tako ogromno število pevcev, so morale tudi dimenzije dvorane ustrezati takemu ogromnemu nastopu.

Koncertna dvorana je bila postavljena v Praturu na jezuitskem travniku zraven Rotunde. Dvomim, da bi kdaj kje stala kaka večja dvorana. Priglašanih je bilo okrog 150.000 pevcev, a dvorana je bila pripravljena le za — 40.000 pevcev. Stali so v širini 120 m in v globlini 85 m tesno drug ob drugem, tako da je bilo od daleč videti samo morje obrazov. Vsa ogromna dvorana je 260 m dolga (cerkev sv. Petra v Rimu 189 m) in 120 m široka in obsega prostora za 70.000 poslušalcev, ki vsi lahko sede. Na zunaj izgleda kot ogromna lesena baraka in ima obliko troladijske bazilike. Od znotraj pa bi jo bilo najlažje primerjati mogočnim nemškim kolo-dvorom. Izborno je rešil njen graditelj inženir Rupprecht problem akustike, ki je bila idealna. Slišal si v zadnjem kotičku prav tako jasno, kot v najprednejših vrstah. Noben odmev ni motil zvoka in zvočni valovi so našli na lesenih stenah dvorane krepko resonanco. Šum tisočev in tisočev poslušalcev okrog dvorane ni prodiral v njeno notranjost, kakor so tudi stopinje tisočev poslušalcev v dvorani bile zadušene pod ogromnimi lesenimi oboki.

Vsa dvorana za poslušalce je bila razdeljena na dva dela. Poslušalci so prihajali iz obeh strani dvorane skozi vrata, ki so bila zaznamenovana po črkah abecednega reda; na eni strani od A do L, na drugi od M do Z.

Vsaka črka je imela po troje vrat. Pevci so imeli svoje posebne vhode 46 po številu. Na ta način je bilo mogoče, da je bil oder tekom 10 minut napolnjen. Pevci so bili razdeljeni od leve proti desni: II. tenor, I. tenor, II. bas, I. bas. Med njimi in poslušalci je bil prostor za ogromen orkester do 300 godbenikov z godbo na pihala. Pred orkestrom se je dvigal mogočen stolp za dirigente.

Določeni so bili trije skupni pevski nastopi s 40.000 pevci vsakokrat iz drugih okrožij. Prvi se je vršil v petek, 20. jul. t. l. ob 13:30, drugi isti dan ob 20:30 z istim sporedom in tretji v soboto, 21. jul. t. l. ob 13:30. Prva dva koncerta sta bila posvečena Schubertovi proslavi, tretji pa priključitveni ideji. (Anschlußkundgebung.)

Prav z nervoznostjo sem pričakoval prvega koncerta. Silno sem bil radoveden, kako bo učinkoval tako orjaški pevski zbor. Malo podvomil sem tudi, da bi organizaciji uspelo spraviti ob pol 1 popoldne 40.000 pevcev na oder.

Ze od 11 naprej je mrgolelo na jezuitskem travniku v Pratru precej preko 100.000 ljudi. Po dvanajsti uri se je začela ta ogromna množica zgrinjati v pevsko dvorano. Do 70.000 ljudij je v njej zasedlo določene prostore; drugi tisoči pa so posedli po travi okrog Sängerballe, pričakujoč, da jim mogočni Siemsenovski velezvočniki prenesejo pevski program na prosto. In res so vsi ti zunanji poslušalci potom radija prav tako jasno in krasno slišali petje, kot mi v dvorani. Te tri glavne prireditve so pošiljale vse avstrijske in nemške radioodajne postaje, in teh je trideset. Tako, da lahko rečemo: najmanj 20 milijonov Nemcev je bilo prisotnih na teh dunajskih pevskih prireditvah.

Koncert so otvorile — morda s petminutno zamudo samo — Straußove fanfare. Vse poslušalce je spontano objelo slavnostno razpoloženje. Proti koncu kompozicije so se oglasili zvonovi, pripeljeni iz Lichtental kjer je Schubert služboval kot organist. Na zvišenem dirigentskem prostoru si zapazil zveznega pevovodjo Keldorferja in kmalu nato je zadonela iz 40.000 grl mogočna Schubertova himna: »Herr, unser Gott, erhöre unser Flehen.« Človek bi pričakoval, da se bodo pri tako orjaškem zboru sresali temelji zgradbe, rušili leseni obodi dvorane in vendar je zbor v najjačjem ff izvepel povsem normalno, tako da so se poznejši nastopi posameznih okrožij, ki so seveda tudi šteli na tisoče grl, slišali slabše, v pp kot dober oktet. Le to je dokazovalo, da pojejo tisoči, ker si vsako besedo, vsak zbor slišal natančno, kot bi ti bil na uho zašepetan.

Med koncertom je zvezni predsednik List v slovesnem govoru proslavljal Schuberta in pevске ideale. Ob 14 je koncert končil in vsa dvorana, preko 100.000 ljudi je poprijela: »Deutschland, Deutschland über alles« na melodijo stare avstrijske državne himne. Ta-

krat sem pa začutil, da se parket pod nogami tresce.

Če je bila pri petkovi prireditvi dvorana polna moramo reči, da je bila pri sobotnem koncertu natlačena do zadnjega kotička.

Točno ob pol 14 smo začeli od neke glas: »Halo, halo, hier Radio Wien, Sängerballe« in koj nato so zadoneli mogočne fanfare iz Franc Schmidtove opere: »Fregundis«. Tretjih 40.000 pevcev je polnilo oder. Med njimi je stalo tudi XXII. pevsko okrožje: Alpenland, t. j. pevski zbori iz Tirolske, Salzburške, Koroške in Štajerske. Uvodna himna: »Im deutschen Geist und Herzen sind wir eins« je razodela, kaj je namen današnji pevski prireditvi: Nemci celega sveta smo eno in hočemo skupaj in tudi — pridemo skupaj.

Tudi govor zveznega predsednika Lista je bil posvečen »Anschluß«. Neizbrisen pa mi bo ostal v spominu utis, ko se je govornik spomnil pokojnih, zlasti padlih članov Zveze, »ki so umrli, da moremo živeti mi...« Sekundo dolga pavza in nato je prav nalahno, ljubeče zadonela ona znana: »Ich hatt' einen Kameraden...« Ko je končne stihe ponovilo vseh 40.000 pevcev, ni ostalo suho nobeno oko v dvorani.

Razume se, da je poleg teh treh glavnih pevskih nastopov, bilo še nebroj koncertov po vseh dunajskih gledališčih, koncertnih dvoranah in tudi na prostem. Najimpozantnejša sta bila koncerta na dvorišču v Hotburgu in pred cerkvijo na Karlovem trgu.

Višek vseh dunajskih pevskih slavnosti pa je bil nedeljski sprevod po Ringu do Pratra. Brezdvomno je bil to največji in najimpozantnejši sprevod, kar jih je kdaj svet videl. Tu so pokazali Nemci vso svojo organizatorično moč in sposobnost. Pripravljali so se na ta manifestacijski sprevod dve leti in ves aranžma je vodil bivši avstrijski general Trautwiller. Devet tisoč pevskih društev je poslalo do 200.000 svojega izbranega članstva s 7000 društvenimi prapori. Osem polnih ur je v dvanajstestopih korakala ta ogromna pevška armada po najlepših dunajskih ulicah.

Ob pol 10 se je vršila pred glavno tribuno, na kateri smo opazili vse najimpozantnejše predstavnike države in cerkve počestčenje Schubertovega spomina. Vrstili so se slavnostni govorniki, med katerimi je dunajski moški pevski zbor ki nosi po Schubertu svoje ime zapel dve himni s spremljevanjem vojaške godbe.

Kmalu po 10 so zabučale fanfare, katere je trobilo 12 heroldov, jezdečih na čelu sprevoda. Konji in jezdecji so bili v nošah, kakršne so nosili vitezi pri srednjeveških turnirjih. Za njim je zvezni zastavonoša, spremljan od vitezov z golimi rapirji, nosil prekrasni zvezni prapor. Nato pa se je jela vrstiti slika za sliko, skupina za skupino, ena pestrejša od druge. Predolgo bi bilo, če

bi hotel vse opisati. Nemci vseh dežel, lahko rečemo vseh delov sveta so hoteli pokazati ves svoj sijaj, svrjo duševno in gospodarsko veličino. Simbolični vozovi in skupine, umetniško aranžirane so predstavljale nemško kulturo, nemško zgodovino in nemško gospodarstvo. Gledali smo slike iz poljedelstva, obrti, industrije, trgovine, iz narodnega in socialnega življenja. Ena najlepših skupin je bila brezdvomno skupina »das deutsche Lied«. Ogromna pozlačena zemeljska obla na avtu; ob obli ženska idealna bitja iz nemške mitologije, ki trobijo nemško pesem na vse štiri strani sveta. Okrog skupine 40 najlepših dunajskih krasotic vihti vence. Vse umetniško aranžirano.

Najglobokejši utis pa je napravila južno-tirolska neudeležba. Italijani niso pustili Nemcev iz Južne Tirolske na Dunaj. In tako si videl v sprevodu tri kmetiče Tirolce v svojih narodnih nošah, srednji je nosil drog z napisom »Südtirol«. Pred njimi in za njimi pa je bila v sprevodu vrzel za kakih 500 ljudi za tiste, ki bi srčno radi prišli, pa jim je bilo zabranjeno. Med gledalci je ta prizor izzval nepopisno vzhičenje. Na obrazu si lahko vsakemu čital, kako v sreju prisega maščevanje za Južno Tirolsko.

V sprevodu so korakali tudi zastopniki nemških pevskih krožkov iz Jugoslavije, med njimi Kočevarji v svojih tipičnih narodnih nošah. Zastopanih je bilo osem društev.

Ko sem tako pomih osem ur motril te peste slike in skupine, sem v srcu premišljal in primerjal, kaj bi se moglo prenesti na naše razmere v našo organizacijo. In prišel sem do zaključka, da marsikaj. N. pr. ob desetletnem jubileju ustanovitve Pevske zveze bi mogli tudi mi v sprevod postaviti skupine, morda še slikovitejše, kot sem jih gledal na Dunaju. Treba pa je seveda za to mnogo dobre volje, pa pridnosti in požrtvovalnosti in kar je glavno mnogo — denarja.

Ob zaključku VIII. letnika. Nobenega obečanja, nobenih zvencev besedi ne pošilja Uredništvo »Pevca« ob zaključku letnika. V dosedanjih mejah bo skušal naš list, da kofikor najbolj pripomore k povzdigu splošne ljudske izobrazbe. Zadnji nastop P. Z. je pokazal, da ima P. Z. med okrožnimi dirigenti že precej prav sposobnih in za to delo navdušenih sodelavcev. Čimbolj strumnejša organizacija okrožij, mora biti v prihodnjem letu naša deviza. Centrali v Ljubljani manjka delavcev; oni, ki so stali pri zibelki »P. Z.« so se že večinoma odstranili, novih delavcev za to misel ni. Društvo ustanoviti ni težko, društvo pri življenju držati, to je težko. Ape-liramo zato na vsa okrožja, da v svojih področjih store svojo dolžnost. K sodelovanju kličemo skladatelje, glasbene pisatelje, pevovodje, pevce in vse prijatelje lepe pesmi.

Vsem skupaj vesele praznike in srečno novo leto 1929.

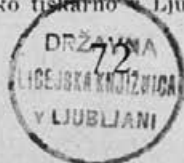
Uredništvo »Pevca«.

Posavska pevska okrožje ob priliki okrožnega koncerta (30. IX.)

33
29
62

Izdajatelj: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Dr. A. Dolinar v Ljubljani. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.

Kot je bilo v časopisih že javljeno, preneha z letošnjim (1929) letom "Pevac" izhajati kot samostojen list in se združi s "Prosvetnim vestnikom". Književni prilogi so zaenkrat odmerjene 4 strani, glasbena priloga pa ostane v dosedanji obliki.

Glej Vestnik Prosvetnih zvez v Lj.
in Mb. 1929, št. 1,2, str. 4.